

en stor Deel af Medlemmerne i den grundlovgivende Forsamling for, at den Forsatning, man var isærd med at grundlægge, ikke skulde være betryggende nok for Riget og for alle Samfundsklasser — for nu ikke, gjentagende et Ord, der forleiden Aften undslap den ærede Rigsdagsmand for Svendborg Amts 6te Valgfreds (S. N. Hansen), at sige „alle Stænder“. Det var denne Betænkelse, som i Europas revolutionaire Aar 1848 og 49 lod os see det Særlynde, at den repræsentative Forsamling i dette Land søgte at optræde mere konservativt end Regjeringen selv, at den holdt igjen ligeoverfor, hvad der var tilbudt af Regjeringen; det var denne Betænkelse, som ledede til, at man forkastede det Landsting, der var foreslaaet af Martzministeriet, som kun gik ud paa, at de af den almindelige Valgret udgaaende Landstingsmænd ikke skulde have Diæter — om med eller uden Grund skal jeg idvrigt her ikke undersøge, men det var sikkert nok en konservativ Betænkelse, der gjorde det. Det var ogsaa denne Betænkelse, som ledede til, at man overhovedet kom ind paa Tanken om at kunne opnaae et fastere og mere betryggende Landsting ved at benytte de communale Valg. Der var saaledes et Antal Medlemmer, der vilde, at ved Hjælp af Communalvalg skulde man strax danne Sammensættelsen af det andet Thing, men dette forkastede Forsamlingen i Betragtning af det Udseende, Communalrepræsentationen dengang havde, som ikke tiltalte Fleertallet af Rigsforsamlingen. Dernæst kom man med Forslag om, at i Fremtiden skulde Valgene til det andet Thing gaae ud fra Communalbestyrelserne, naar nye communale Raad først vare komne istand. Dette Forslag blev dog heller ikke igjennemført; men derimod blev det vedtaget, som staaer i Grundlovens § 4, at naar nye Communalraad vare givne, kunde Landstingsvalgene gaae over til disse. Dette blev vedtaget med 90 Stemmer imod 28, og jeg troer sikkert, at hvad der bidrog til, at dette Fleertal var saa stort, netop var, at man haabede ved saadanne Valg at kunne faae en større Betryggelse for at opnaae en alsidig Repræsentation end den, man fandt i Grundlovsudkastet. Jeg tør antage det saameget mere, som 40 Medlemmer, hvoriblandt

jeg selv dengang var, tilbligere havde villet gjenemsaette et Forslag, der fik 40 Stemmer for sig og 102 imod sig, og som gik ud paa, at man strax skulde sikkre Kjøbenhavn og Kjøbstæderne, at de kunde vælge en Trediedeel af det Landsting, der blev antaget af Rigsforsamlingen. Nu seer jeg, naar dette Udcast bliver til Lov, et Haab i denne Henseende glippe. Jeg seer ikke rettere, end at man her kan miste omtrent den sidste lette og naturlige Mulighed til uden altfor stor Vanskelighed, hvis ellers Forholdene skulde synes at opfordre dertil, at kunne sikkre sig en mere fast og alsidig Repræsentation i Landstinget end den, der flyder af den nuværende Valgmaade; jeg skjønner ikke rettere, end at en saadan Udsigt let kan forsvinde, naar dette Lovforslag, og navnlig dets § 2, bliver til Lov.

Thune: Jeg kan i alt Væsentligt henholde mig til hvad den ærede Rigsdagsmand for Aarhus (Hers) har yttret med Hensyn til Kjøbstædernes eller idetmindste de større Kjøbstæders Stilling til denne Lov. De have i Grunden ikke ventet, at Opsvælgelsen af Grundlovens 8te skulde see paa denne Maade; de havde hellere seet, at det var seet paa den Maade, som er anthydet f. Ex. i Circulairet af 19de Mai 1855, hvori der var givet dem Udsigt til en større Repræsentation, forsaavidt Valgene skulde foregaae sammen med Landcommunerne, men hvor det ogsaa var stillet dem i Udsigt, at Delegerede fra Kjøbstæderne, i større Kredse, omfattende flere Amter, kunde udøve den selvstændige Styrelse af Kjøbstædernes Anliggender, som er Formaalet for denne Lov. Jeg troer ikke, at Kjøbstæderne savne en Medleminstans, men finde deres Anliggender bedre ordnede ved at sortere directe under Regjeringen end ved den Ordning, dette Lovudkast foreslaaer, idet de ville blive i afgjort Minoritet i disse Amtsradskrede, hvor ikke engang hver Kjøbstad kommer til at sende en Deputeret. Der er mange stedlige Forhold for hver enkelt Kjøbstad, hvor det kunde være særlig ønskeligt og vigtigt, at idetmindste een af deres Borgere havde Sæde i det Raad, som afgjorde disse Anliggender. De større Kjøbstæder, som have Handels- og Søfartsinteresser,